

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบการสัมภาษณ์ และการศึกษาแบบสำรวจ เพื่อศึกษาแนวคิดและการปฏิบัติเกี่ยวกับสวัสดิภาพพุทธปรัชญาการศึกษา และศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับพุทธปรัชญาการศึกษาในอุดมคติและแนวคิดที่เป็นไปได้ในอนาคต ของผู้บริหารและอาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้า เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. เลือกและติดต่อผู้เชี่ยวชาญทางด้านพุทธปรัชญาการศึกษา
3. การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ
4. หาข้อสรุป สวัสดิภาพพุทธปรัชญาการศึกษา
5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
6. ตัวอย่างประชากร
7. การเก็บรวบรวมข้อมูล
8. วิเคราะห์ข้อมูล
9. สรุปและอภิปรายผล

ศึกษาค้นคว้า เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา พุทธปรัชญาและพุทธปรัชญาการศึกษาจากเอกสาร บทความ หนังสือ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เลือกและติดต่อผู้เชี่ยวชาญทางด้านพุทธปรัชญาการศึกษา

เลือกและติดต่อผู้เชี่ยวชาญทางด้านพุทธปรัชญาและพุทธปรัชญาการศึกษา ด้วยวิธี Snowball effect โดยให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านบอกรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน แล้วหาความดีโดยตั้งเกณฑ์ความดีค่าสุด 3 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 12 ท่าน (รายชื่อในภาคผนวก)

การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

แบ่งการสัมภาษณ์ ออกเป็นสองตอนคือ ตอนแรกเป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ใช้คำถามอย่างเดียวกันกับผู้ถูกสัมภาษณ์แต่ละท่าน ในตอนที่สองจะสัมภาษณ์แบบเป็นคำถามที่ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

ผู้วิจัยรวบรวมคำสัมภาษณ์ทั้งหมดจัดพิมพ์และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่ให้สัมภาษณ์ ตรวจสอบแก้ไขเพื่อความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงนำมาอ้างอิง

หาข้อสรุปสารัตถะพุทธปรัชญาการศึกษา

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารทางด้านพุทธปรัชญาการศึกษา และรวบรวมจากคำสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านพุทธปรัชญาและพุทธปรัชญาการศึกษา ในหัวข้อ ความหมายของการศึกษา ความมุ่งหมายของการศึกษา ธรรมชาติของมนุษย์ พุทธญาณวิทยา กระบวนการของการศึกษา โรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน บทบาทความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ครู นักเรียน วิธีสอน หลักสูตร การวัดผลและประเมินผล รวม 13 ด้าน นับเป็นรอบที่ 1 ของการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. วิเคราะห์และสรุปเนื้อหาแต่ละหัวข้อ พร้อมทั้งแสดงความดีที่มีผู้กล่าวถึงไว้ในเรื่องนั้น ๆ ทั้ง 13 ด้าน นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความเห็นเป็นการย้ำความถูกต้องของเนื้อหา ในรอบนี้ ผู้วิจัยได้เพิ่มผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นบรรพชิตอีก 5 ท่าน (รายชื่อในภาคผนวก) นับเป็นรอบที่ 2

3. นำผลที่ได้ในรอบที่ 2 เป็นหลักในการนำมาวิเคราะห์หาข้อสรุปแก่นักพุทธปรัชญาการศึกษาทั้ง 13 คำน โดยพิจารณาตั้งแต่ข้อที่มีคะแนน 4 ขึ้นไป และมีความถี่ตั้งแต่ 8 ขึ้นไป นำผลสรุปไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่ได้แสดงความเห็นและให้ข้อเสนอแนะในรอบที่ 2 กรุณาตรวจแก้ไข และเสนอแนะอีกครั้ง เพื่อนำมาปรับปรุง

ในการสัมภาษณ์และหาข้อสรุปสารัตถ์พุทธปรัชญาการศึกษา ผู้วิจัยได้ทำร่วมกับนางชนิษฐา สุวรรณฤกษ์ และนางสมพิศ โพล้งน้อย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นแบบสอบถามแนวคิดและการปฏิบัติเกี่ยวกับสารัตถ์พุทธปรัชญาการศึกษา และแบบสอบถามแนวคิดในอุดมคติและแนวคิดที่เป็นไปได้ในอนาคต ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

1.1 ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ รวม 8 ข้อ ซึ่งถามเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน สังกัดกลุ่มวิชา พื้นฐานความรู้ทางพุทธศาสนา และสถานที่ตั้งโรงเรียน (ในเขตวัดหรือนอกเขตวัด)

1.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสำรวจแนวคิดและการปฏิบัติทางปรัชญาการศึกษา 6 ลัทธิ คือพิพัฒนาการนิยม อุดมิกาวินิยม ปฏิรูปนิยม สารัตถ์นิยม นිරันตรนิยม และพุทธปรัชญาการศึกษา ลักษณะแบบสำรวจในตอนที่ 2 นี้เป็นแบบเลือกตอบ และมีคำตอบให้เลือกตอบข้อละ 6 ข้อย่อย โดยที่แต่ละข้อย่อยจะเป็นแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาแต่ละลัทธิ และการปฏิบัติตามปรัชญาการศึกษาแต่ละลัทธิ คำถามในตอนที่ 2 มี 26 ข้อ ถามเกี่ยวกับแนวคิด 13 ข้อ การปฏิบัติ 13 ข้อ ตามปรัชญาการศึกษาแต่ละลัทธิใน 13 คำนคือ

1. คำนความหมายของการศึกษา
2. คำนความมุ่งหมายของการศึกษา
3. คำนธรรมชาติของมนุษย์
4. คำนญาณวิทยา

5. ด้านกระบวนการของการศึกษา
6. ด้านโรงเรียน
7. ด้านผู้บริหารโรงเรียน
8. ด้านบทบาทความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน
9. ด้านครู
10. ด้านนักเรียน
11. ด้านวิธีสอน
12. ด้านหลักสูตร
13. ด้านการวัดผลและประเมินผล

ในแต่ละด้านจะถามแนวคิด 1 ข้อ การปฏิบัติ 1 ข้อ รวม
12 ข้อย่อย ทั้งหมด 13 ด้าน รวมเป็น 156 ข้อย่อย

1.3 ตอนที่ 3 เป็นแบบสำรวจแนวคิดเกี่ยวกับพุทธปรัชญาการศึกษา :
ในอุดมคติ และแนวคิดที่เป็นไปได้ในอนาคต ถามเรียงกันไปทั้ง 13 ด้าน รวม 13 ข้อ
แต่ละข้อจะมีคำตอบ 4 ข้อย่อย เป็นคำตอบทางพุทธปรัชญาการศึกษาทั้ง 4 ข้อ โดย
มีข้อที่เป็นผลสรุปสารัตถะพุทธปรัชญาการศึกษาที่สมบูรณ์มากที่สุดอยู่ 1 ข้อ อีก 3 ข้อ
จะเป็นคำตอบที่เลือกจากความคิดเห็นในเรื่องพุทธปรัชญาการศึกษา ซึ่งไม่ใช่ข้อสรุป
ที่ได้ โดยการเรียงลำดับคำตอบจะเรียงคละกันไป

2. การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้มีรายละเอียดดังนี้

คำถามตอนที่ 1 ถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยสร้าง
จากการค้นคว้าเอกสารการวิจัยต่าง ๆ และปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คำถามตอนที่ 2 ถามแนวคิดทางด้านปรัชญาการศึกษา ผู้วิจัยได้
ดำเนินการสร้างเป็นชั้น ๆ ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือและบทความที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาการศึกษา
พหุวัฒนธรรม อุดมคติพหุวัฒนธรรม ปรัชญาพหุวัฒนธรรม นิรันดรนิยม ในส่วนของ

สารัตถ์พุทธปรัชญาการศึกษา ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านพุทธปรัชญาและ
พุทธปรัชญาการศึกษา รวมทั้งค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ แล้วนำมาวิเคราะห์สรุป
เป็นแก่นพุทธปรัชญา 13 คำน นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไข แล้วจึงนำผลสรุปที่
ได้มาสร้างเป็นแบบสอบถาม

2. จากขั้นตอนในข้อที่ 1 ผู้วิจัยทำเอกสารเปรียบเทียบปรัชญา
การศึกษาทั้ง 6 ลัทธิ โดยแยกหัวข้อในการเปรียบเทียบเป็น 13 คำน คือ คำน
ความหมายของการศึกษา ความมุ่งหมายของการศึกษา ธรรมชาติของมนุษย์
ญาณวิทยา กระบวนการของการศึกษา โรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน บทบาทความ
สัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ครู นักเรียน วิธีสอน หลักสูตร และการวัดผล
และประเมินผล

3. จากข้อความเปรียบเทียบในขั้นที่ 2 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสำรวจ
แนวคิดและการปฏิบัติทางปรัชญาการศึกษาต้นแบบขึ้น ทั้งนี้จัดทำร่วมกับนางชนิษฐา
สุวรรณฤกษ์ และนางสมพิศ โพล้งน้อย

4. นำแบบสำรวจแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาที่สร้างขึ้นไปให้
อาจารย์ที่ปรึกษาภาครุณาให้คำแนะนำแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะแล้วจึงนำไปให้ผู้ทรง
คุณวุฒิตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ

คำถามตอนที่ 3 ถามแนวคิดเกี่ยวกับพุทธปรัชญาการศึกษาในอุดมคติ
และสิ่งที่เป็นไปได้ในอนาคต มีทั้งหมด 13 คำน แต่ละคำนจะมีคำตอบที่เป็นผลสรุป
สารัตถ์พุทธปรัชญาการศึกษาที่สมบูรณ์มากที่สุด ซึ่งได้จากผู้เชี่ยวชาญและการวิเคราะห์
เอกสารอยู่ 1 ข้อ ส่วนข้อเลือกอื่น ๆ พิจารณาจากความคิดเห็นอื่น ๆ ซึ่งไม่ใช่ผล
สรุป ผู้วิจัยได้นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำแก้ไข ให้ข้อเสนอแนะ แล้วจึง
นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจแก้ไขให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะ

3. การตรวจสอบความตรงของแบบสำรวจ

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสำรวจที่ได้แก้ไขปรับปรุงแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้าน
พุทธปรัชญา และพุทธปรัชญาการศึกษา จำนวน 7 ท่าน (รายชื่อในภาคผนวก)
พิจารณาความตรงของแบบสำรวจ

4. การหาความเที่ยงของแบบสำรวจ

ผู้วิจัยได้นำแบบสำรวจที่ได้แก้ไขปรับปรุงสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้กับอาจารย์ในโรงเรียนหมู่บ้านเศรษฐกิจ เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร เพื่อหาความเที่ยงของแบบสำรวจโดยวิธีสอบซ้ำ เว้นระยะการทดสอบครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ห่างกัน 2 สัปดาห์ แล้วคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบของเพียร์สัน (คูสูตรได้จากภาคผนวก)

ผลปรากฏว่าค่าความเที่ยงของแบบสำรวจแนวคิดทางปรัชญาการศึกษา ตอนที่ 1 มีดังนี้

1. ลัทธิปรัชญาพัฒนาการนิยม	.753
2. ลัทธิปรัชญาอัตถิภาวนิยม	.879
3. ลัทธิปรัชญาปฏิรูปนิยม	.837
4. ลัทธิปรัชญาสารัตถนิยม	.761
5. ลัทธิปรัชญานิรันดรนิยม	.792
6. ลัทธิพุทธปรัชญาการศึกษา	.740

ความเที่ยงของแบบสำรวจแนวคิดเกี่ยวกับพุทธปรัชญาการศึกษาในอุดมคติ และแนวคิดที่เป็นไปได้ในอนาคต ตอนที่ 2 มีดังนี้

1. แนวคิดในอุดมคติ	.890
2. แนวคิดที่เป็นไปได้ในอนาคต	.940

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2529 ซึ่งสุ่มตัวอย่างมาจาก 24 เขต¹ มาร้อยละ 50 ได้จำนวน 12 เขต กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารกำหนดไว้

¹กรุงเทพมหานคร, สำนักการศึกษา, "สถิติจำนวนนักเรียนห้องเรียนครูและภารโรงของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร," (กรุงเทพมหานคร: สำนักการศึกษา, 2528), หน้า 1-44 (อัดสำเนา)

โรงเรียนละ 8 คน คำนวณกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารจากสูตรของ Krejcie and Morgan โดยสุ่มมา 16 %² ได้ผู้บริหาร 328 คน จากจำนวนโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 41 โรงเรียน สุ่มกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนใน 12 เขต ประมาณ 16 % และสุ่มตัวอย่างอาจารย์ผู้สอนจากสูตรของ Krejcie and Morgan โดยสุ่มมา 21 % โดยวิธีสุ่มอย่างง่ายได้จำนวนอาจารย์ผู้สอน 428 คน รวมกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน 756 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

---

² Krejcie, Robert V., and Morgan, Daryle W. Educational and Psychological Measurement. n.p., 1960. P. 607-610.

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน

เขต	โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหาร	กลุ่มตัวอย่าง อาจารย์
พระนคร	ราชบพิธ	42	8	8
	วัดอินทรวีหาร	24	8	8
บางรัก	วัดแก้วแจ่มฟ้า	21	8	8
ปทุมวัน	วัดดวงแข	31	8	8
ดุสิต	วัดบางโพโสมवास	40	8	8
	วัดธรรมภิรตาราม	66	8	14
	วัดเลียบราษฎร์บำรุง	19	8	8
บางกะปิ	วัดลาดปลาเค้า	55	8	11
	คลองกุ่ม	42	8	8
	วัดสามัคคีธรรม	21	8	8
	คันทนายาว	46	8	10
	วัดลาดพร้าว	50	8	11
พระโขนง	นาคนาวาอุปถัมภ์	57	8	11
	อยู่เป็นสุขอนุสรณ์	42	8	8
	วัดปากบ่อ	54	8	11
	ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา	44	8	8
	วัดธาตุทอง	92	8	20
	วัดราษฎร์ศรีทธาธรรม	34	8	8
	ศรีเยี่ยมอนุสรณ์	31	8	8

ตารางที่ 1 (ต่อ)

เขต	โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหาร	กลุ่มตัวอย่าง อาจารย์
บางเขน	วัดดอนเมือง	88	8	19
	วัดเสมียนนารี	57	8	11
	ประชาอุทิศ	64	8	13
	วัดหลักสี่	72	8	15
	ประชานิเวศน์	55	8	11
ธนบุรี	วัดประยูรวงศ์	23	8	8
	วัดดาวทอง	37	8	8
	วัดโพธิ์นิมิตร	74	8	16
คลองจั่น	จิมพลี	29	8	8
	จุมทางคลองจั่น	29	8	8
	วัดคลองจั่น	19	8	8
บางขุนเทียน	วัดกำแพง	52	8	11
	วัดบางขุนเทียนนอก	34	8	8
	บางขุนเทียนศึกษา	41	8	8
	คลองพิทยาลงกรณ์	22	8	8
	วัดโพธิ์ทอง	33	8	8
	วัดประชาบำรุง	23	8	8
ภาษีเจริญ	วัดโคตนก	22	8	8
	วัดจันทร์ประดิษฐาราม	148	8	31
	บางแค	40	8	8
	วัดประคู้	21	8	8
หนองแขม	วัดหนองแขม	62	8	13
		1856	328	428
			756	

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยติดต่อสำนักงานการศึกษานานทางศึกษาธิการเขต โดยจัดส่งและรับคืนแบบสอบถามทางไปรษณีย์ แต่ในบางแห่งได้นำส่งและเก็บรวบรวมด้วยตนเอง

แบบสำรวจที่ส่งไปยังโรงเรียนทั้งสิ้น จำนวน 756 ฉบับ ได้คืนมา 722 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.50 ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนในสภาพที่สมบูรณ์ จำแนกตามโรงเรียน

เขต	โรงเรียน	กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร			กลุ่มตัวอย่างอาจารย์ผู้สอน		
		ส่ง	คืน	ร้อยละ	ส่ง	คืน	ร้อยละ
พระนคร	ราชบพิธ	8	8	100	8	8	100
	วัดอินทรวีหาร	8	8	100	8	8	100
บางรัก	วัดแก้วแจ่มฟ้า	8	7	875	8	8	100
ปทุมวัน	วัดทองแห	8	8	100	8	8	100
ดุสิต	วัดบางโพโสมवास	8	8	100	8	8	100
	วัดธรรมมาภิรตาราม	8	8	100	14	14	100
	วัดเลียบราษฎรบำรุง	8	8	100	8	8	100
บางกะปิ	วัดลาดปลาเค้า	8	8	100	11	11	100
	คลองกุ่ม	8	7	875	8	8	100
	วัดสามัคคีธรรม	8	7	875	8	8	100
	คันทนายาว	8	8	100	10	10	100
	วัดลาดพร้าว	8	8	100	11	11	100

ตารางที่ 2 (ต่อ)

เขต	โรงเรียน	กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร			กลุ่มตัวอย่างอาจารย์ผู้สอน		
		ส่ง	คืน	ร้อยละ	ส่ง	คืน	ร้อยละ
พระโขนง	นาคनावวอุปถัมภ์	8	8	100	11	11	100
	อยู่เป็นสุขอนุสรณ์	8	6	75	8	8	100
	ศรีเอี่ยมอนุสรณ์	8	8	100	8	8	100
	วัดปากบ่อ	8	6	75	11	11	100
	ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา	8	5	625	8	8	100
	วัดชาตุทอง	8	8	100	20	20	100
	วัดราษฎร์ศรีมหาธรรม	8	7	875	8	8	100
บางเขน	วัดคอนเมือง	8	8	100	19	19	100
	วัดเสมียนนารี	8	7	875	11	11	100
	ประชาอุทิศ	8	8	100	13	13	100
	วัดหลักสี่	8	8	100	15	15	100
	ประชานิเวศน์	8	6	75	11	11	100
ธนบุรี	วัดประยูรวงศ์	8	5	625	8	8	100
	วัดคาวคะนอง	8	7	875	8	8	100
	วัดโพธิ์นิมิตร	8	8	100	16	16	100
คลองจั่น	นิมพลี	8	7	875	8	8	100
	ชุมทางคลองจั่น	8	5	625	8	8	100
	วัดคลองจั่น	8	7	875	8	8	100

ตารางที่ 2 (ต่อ)

เขต	โรงเรียน	กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร			กลุ่มตัวอย่างอาจารย์ผู้สอน		
		ส่ง	คืน	ร้อยละ	ส่ง	คืน	ร้อยละ
บางขุนเทียน	วัดกำแพง	8	7	875	11	11	100
	วัดบางขุนเทียนนอก	8	7	875	8	8	100
	บางขุนเทียนศึกษา	8	6	75	8	8	100
	คลองพิทยาลงกรณ์	8	8	100	8	8	100
	วัดโพธิ์ทอง	8	7	875	8	8	100
	วัดประชานิยม	8	6	75	8	8	100
ภาษีเจริญ	วัดโหนด	8	8	100	8	8	100
	วัดจันทร์ประดิษฐาราม	8	8	100	31	31	100
	บางแค	8	5	625	8	8	100
หนองแขม	วัดประคอง	8	7	875	8	8	100
	วัดหนองแขม	8	8	100	13	13	100
	รวม	328	294	89.63	428	428	100

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำคะแนนที่ได้จากแบบสำรวจมาคำนวณหาค่าต่าง ๆ ทางสถิติโดยอาศัยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลแสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสำรวจ ในด้านตำแหน่งหน้าที่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน สังกัดกลุ่มวิชา พื้นฐานความรู้ทางพุทธศาสนา และสถานที่ตั้งโรงเรียน (ในเขตวัดหรือนอกเขตวัด) เสนอเป็นตารางหาค่าความถี่และร้อยละ คาร์ยละเอียดใช้จุดทศนิยม 2 ตำแหน่ง

ตอนที่ 2 ข้อมูลแนวคิดและการปฏิบัติเกี่ยวกับสภารัตนพุทธปรัชญาการศึกษาของผู้บริหารและอาจารย์ ตรวจสอบให้คะแนนโดยแยกออกเป็นแต่ละลัทธิปรัชญาการศึกษา เสนอเป็นตารางหาค่าความถี่และร้อยละ คาร์ยละเอียดใช้จุดทศนิยม 2 ตำแหน่ง

ข้อมูลแนวคิดเกี่ยวกับพุทธปรัชญาการศึกษาในอุดมคติ และแนวคิดที่เป็นไปได้ในอนาคตของผู้บริหารและอาจารย์ เสนอเป็นตารางหาค่าความถี่และร้อยละ คาร์ยละเอียด ใช้จุดทศนิยม 2 ตำแหน่ง

ตอนที่ 3 นำข้อมูลตอนที่ 2 มาเปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติงานตามแนวพุทธปรัชญาการศึกษาของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนตามตัวแปร เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน วุฒิการศึกษา กลุ่มวิชาที่สอน พื้นฐานความรู้ทางศาสนา สถานที่ตั้งโรงเรียน (ในเขตวัดหรือนอกเขตวัด) โดยใช้การทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ (Chi-Square)